

Ár 2014, föstudaginn 3. október, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Oddur Ólason.

Fyrir er tekið **mál nr. 36/2014**:

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 6. mars 2014, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 5. mars 2014. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 7. mars 2014, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 11. apríl 2014. Var bréfið sent sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 14. apríl 2014, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust með bréfi, dagsettu 28. apríl 2014. Varnaraðila var gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum með bréfi nefndarinnar, dagsettu 27. maí 2014. Athugasemdir varnaraðila bárust með bréfi, dagsettu 1. júlí 2014.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 3. október 2014.

II.

Málsatvik.

Þann 21. desember 2005 gerðu sóknaraðili og varnaraðili með sér bílasamning nr. X um kaupleigu á bifreiðinni A. Varnaraðili var tilgreindur leigusali og sóknaraðili leigutaki. Samningsfjárhæð var kr. 2.625.869. Samningurinn var gengistryggður miðað við USD 15%, JPY 10%, EUR 20%, CHF 5% og ISK 50%.

Þann 25. október 2010 endurreikaði varnaraðili umræddan bílasamning í samræmi við dóma Hæstaréttar í málum nr. 153/2010 og 471/2010. Eftirstöðvar samningsins fyrir endurreikning voru kr. 2.394.938 og eftirstöðvar eftir endurreikning voru kr. 1.511.478.

Þann 4. maí 2011 var umsókn sóknaraðila og C um greiðsluaðlögun einstaklinga samþykkt. Sóknaraðili greiddi ekki leigugreiðslur til varnaraðila frá þeim tíma. Í samningi um greiðsluaðlögun kom fram að sóknaraðili myndi skila bifreiðinni til varnaraðila svo hægt væri að klára uppgjör á kaupleigusamningi nr. Y og myndu

ógreidd vanskil á leigugreiðslum vegna kaupleigusamnings koma inn í fyrrgreindan samning um greiðsluaðlögun sem samningskröfur.

Þann 15. júlí 2013 endurreiknaði varnaraðili íslenska hluta bílasamnings sóknaraðila, í kjölfar dóms Hæstaréttar í máli nr. 672/2012. Heildarstaða eftir leiðréttingu var kr. 1.117.651.

Þann 31. janúar 2014 skilaði sóknaraðili umþrættri bifreið til varnaraðila og var samningur sóknaraðila um greiðsluaðlögun samþykktur þann 7. febrúar 2014.

Fram fór mat á bifreiðinni, sbr. verðmatsskýrsla, dags. 10. febrúar 2014. Virði bifreiðarinnar var metið kr. 313.000, sem er uppítökuverð skv. viðmiðunarverðskrá bílaumboðanna (Bíló) og áætlaður viðgerðarkostnaður var metinn að fjárhæð kr. 499.575, sbr. kostnaðarmatsskýrslu, dags. 5. febrúar 2014. Í ljósi þess að viðgerðarkostnaður var hærri en matsvirði bifreiðarinnar tók varnaraðili þá ákvörðun að meta bifreiðina að fjárhæð kr. 100.000 sem kom til frádráttar vanskilum.

Þann 12. febrúar 2014 barst sóknaraðila uppgjör á bílasamningi nr. Y. Samtals nam skuld sóknaraðila við varnaraðila kr. 1.370.874, þ.e. upphæð kr. 1.030.775, dráttarvextir kr. 260.444 og innheimtukostnaður kr. 58.200 ásamt umsjónargjaldi með vsk kr. 15.060 og sölubóknun með vsk. kr. 6.395.

Þann 25. febrúar 2014 sendi sóknaraðili varnaraðila bréf vegna uppgjors á umþrættum bílasamningi. Benti sóknaraðili m.a. á að hann hefði boðist til að kaupa bifreiðina á kr. 800.000 en því hefði varnaraðili hafnað. Gerði sóknaraðili athugasemdir við kostnaðaráætlun, dráttarvexti og innheimtukostnað.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 5. mars 2014.

Varnaraðili ákvað að selja bifreiðina A á uppboði B. Seldist hún hæstbjóðanda þann 10. mars 2014. Í afsali bifreiðarinnar kom fram að ökutækið seldist í núverandi ástandi og að ökutækið væri skemmt eftir umferðaróhapp. Kaupverð var kr. 400.000, eigendaskipti kr. 2.630 og bifreiðagjöld kr. 10.200. Samtals greiddi kaupandi kr. 412.813.

Þann 20. mars 2014 var Citroen C5, árgerð 2005, ekinn 171.000 km skráð á söluskrá hjá Bílamarkaðnum. Ásett verð var kr. 890.000. Tekið var fram að skipt hefði verið um tímareim í 135.

Þann 10. apríl 2014 var sóknaraðila sent leiðrétt uppgjör á umþrættum bílasamningi. Samtals nam skuld sóknaraðila við varnaraðila kr. 1.039.546, þ.e. höfuðstóll kr. 779.102 og vextir kr. 260.444. Leiðrétt uppgjör var sent sóknaraðila vegna þess að starfsmaður varnaraðila hafði gefið sóknaraðila loforð um að sóknaraðili fengi að njóta söluandvirðis bifreiðarinnar þegar hún seldist, líkt og fram kemur í samningi sóknaraðila um greiðsluaðlögun. Þá kom fram í samningi sóknaraðila um greiðsluaðlögun að varnaraðili væri tilbúinn að fella niður allan innheimtukostnað, að fjárhæð kr. 58.200, á samninginn.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að varnaraðili viðurkenni að ekki hafi verið staðið rétt að uppgjöri vegna bílasamnings nr. Y. Þá krefst sóknaraðili þess að úrskurðað verði að varnaraðili greiði að lágmarki kr. 800.000 inn á reikning Y/X. Einnig að varnaraðila sé óheimilt að leggja kostnaðaráætlun og raunkostnað að jöfnu, að innheimta dráttarvexti af ofangreindum samningi og að innheimta innheimtukostnað af bílasamningi. Jafnframt krefst sóknaraðili þess að úrskurðað verði að lántakanda hafi verið gert að greiða ekki af nefndum samningi og varnaraðila beri að fara eftir

lögum nr. 101/2010 um greiðsluaðlögun einstaklinga. Þá krefst sóknaraðili þess að á grundvelli tilboðs hans verði úrskurðað að varnaraðili taki umsýslu-, skoðunar- og umsjónargjald með vsk., alls kr. 34.575.

Með athugasemdum sóknaraðila, dags. 23. apríl 2014 bætti sóknaraðili við kröfugerð sína. Krefst hann þess einnig að varnaraðila verði gert að breyta kaupsamningi í samræmi við dóm Hæstaréttar í máli nr. 672/2012 fram til maí 2008, þar sem það geti ekki verið um fyrningu að ræða þegar um dómsmál sé að ræða og ekki hafi verið skorið úr um lögmati gjörningsins fyrr en í apríl 2013. Að viðurkennt verði að lög nr. 101/2010 geri ráð fyrir jafnræði milli kröfuhafa og því séu kröfur varnaraðila um fullnaðargreiðslur með kostnaði andstæðar þeim lögum. Að viðurkennt verði að sóknaraðila beri ekki að bera kostnað af skaða varnaraðila sem hvíli á ákvörðunum varnaraðila og innri vinnureglum.

Sóknaraðili vísar til þess að með umsókn um greiðsluskjól samkvæmt lögum nr. 101/2010 hafi hann og B gengist inn á að greiða ekki af þeim skuldum sem fyrir hafi legið á þeim tíma. Einnig hafi aðilarnir gengist inn á að stofna ekki til nýrra skuldbindinga. Það hafi því byggt á lögum að ekki hafi verið greitt af bílasamningnum. Beri hlutaðeigandi aðilum að fylgja þeim lögum, jafnt lánveitendum og lántakendum. Sóknaraðili bendir á að embætti umboðsmanns skuldara hafi tilkynnt honum að ef brotið yrði gegn þessum ákvæðum þá væri grundvöllur til sammings fallinn brott.

Sóknaraðili vísar til þess að hann sé menntaður vélstjóri, véltæknifræðingur frá Odense Teknikum, með hagfræðimenntun frá Copenhagen Business School, HD-diploma, rekstrar- og viðskiptafræði frá Endurmenntun Háskóla Íslands og MBA frá Háskóla Íslands. Hafi hann 35 ára reynslu frá iðnaðar-, framleiðslu- og þjónustufyrirtækjum í Danmörku og á Íslandi.

Sóknaraðili vísar til þess að á 35 ára starfsferli hans hafi kostnaðaráætlanir alla tíð verið grundvöllur fyrir ákvörðunartöku innan fyrirtækis um framkvæmdir og grundvöllur fyrir tilboðsgerð til verkkaupa. Vilji sóknaraðili í þessu tilviki skoða kostnaðaráætlun varnaraðila sem innanbúðarvinnuþegg óháð viðskiptum hans og varnaraðila. Sóknaraðili bendir á að hann hafi gert bindandi tilboð í bifreiðina A upp á kr. 800.000. Því tilboði hafi engar kvaðir fylgt um viðgerðir eða annan kostnað.

Sóknaraðili kveður aðferðarfræði varnaraðila rýra innheimtur kröfuhafa um kr. 415.300 og auki jafnframt skuld hans sem því nemi. Hér sé unnið með rauntölur en dráttarvaxtagreiðslur upp á kr. 260.444 séu teknar út þar sem þær séu ekki kröfuhæfar samkvæmt lögum nr. 101/2010.

Sóknaraðili bendir á að í maí 2008 hafi varnaraðili byrjað að reikna verðbótapátt vaxta og afborgana/gjalda og verðbótapátt vaxta. Þegar hann hafi snúið sér til varnaraðila í júlí 2013 hafi þeir gert leiðréttingu til apríl 2009. Kveðst sóknaraðili hafa snúið sér til varnaraðila í framhaldi af þessu og bent á þetta ósamræmi og hafi fengið þá skýringu að þeim væri ekki skylt að fara lengra aftur með tilvísun til laga um fyrningu kröfuréttar. Kveðst sóknaraðili telja að varnaraðili hafi ranglega reiknað sér verðbætur frá maí 2008 til apríl 2009. Þessi óréttmæta gjaldtaka hafi áhrif á eftirstöðvarnar og óskast leiðrétting á því.

Sóknaraðili byggir á því að samkvæmt öllum þeim kenningum, sem hann hafi tileinkað sér í forni skólagöngu og með 35 ára starfsreynslu sé tilgangur fyrirtækis að hámarka afköst þess og þar með eigenda og kröfuhafa.

Sóknaraðili bendir á að samkvæmt afsali, dags. 12. mars 2014, sé bifreiðin sögð skemmd eftir umferðaróhapp. Hafi bifreiðin ekki verið skemmd við afhendingu

til varnaraðila þann 31. janúar 2014. Skemmdir eftir 31. janúar 2014 séu því ekki á hans ábyrgð.

Sóknaraðili bendir á að bifreiðin hafi verið seld af varnaraðila á uppboði þann 12. mars 2014 á kr. 400.000, skemmd eftir umferðaróhapp. Bifreiðin hafi verið afhent kaupanda þann 18. mars 2014 og hafi verið skráð á bílasölu þann 20. mars 2014, þá á kr. 890.000 í fyrirtaksstandi og án athugasemda um skemmdir vegna umferðaróhapps. Sóknaraðili kveður það sína reynslu að viðgerðum á bifreiðum skemmdum eftir umferðaróhöpp sé ekki lokið á minna en 1 til 1,5 mánuði, allt meðtalið. Hafi bifreiðin verið seld á uppboði 12. mars 2014, skemmd eftir umferðaróhapp, afhent þann 18. í sama ástandi og sett á sölu þann 20. mars 2014 án athugasemda sé ólíklegt að hún hafi verið skemmd.

Sóknaraðili vísar til þess að í nefndri söluuppstillingu sé getið um að skipt hafi verið um tímareim eftir 135.000 km akstur. Þessar upplýsingar hafi eingöngu verið gefnar í bréfi, dags. 25. febrúar 2014, sem varnaraðili segist ekki hafa mótttekið. Bendir sóknaraðili á að í skoðunarskýrslu frá Frumherja frá 3. febrúar 2014 sé getið um að upplýsingar um tímareim vanti.

Sóknaraðili bendir á að í uppgjöri, dags. 10. apríl 2014, hafi varnaraðili breytt uppgjöri sínu á afgerandi hátt og látið líta út sem um samningsvexti en ekki dráttarvexti sé að ræða. Sóknaraðili bendir á að hann hafi mótttekið endurreikning frá varnaraðila þann 22. október 2010. Þar, sem og í uppgjöri 12. febrúar 2014, séu settar fram kröfur um dráttarvexti, þvert á staðhæfingar varnaraðila í svarbréfi 11. apríl 2014. Það komi ekki fram í endurreikningsskjalinu hvort dráttarvextirnir séu innreiknaðir í endurreikninginn.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess aðallega að kröfu sóknaraðila um að varnaraðila sé óheimilt að leggja kostnaðaráætlun og raunkostnað að jöfnu, að varnaraðila hafi verið óheimilt að innheimta innheimtukostnað af kaupleigusamningi aðila og kröfu sóknaraðila að varnaraðili greiði að lágmarki kr. 800.000 inn á reikning Y verði vísað frá nefndinni með vísan til 5. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki og að öllum öðrum kröfum sóknaraðila verði hafnað. Til vara krefst varnaraðili þess að öllum kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Varnaraðili telur kröfu sóknaraðila um að varnaraðila sé óheimilt að leggja „kostnaðaráætlun“ og „raunkostnað“ að jöfnu óskýra, sbr. e-lið 6. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki. Af framangreindri kröfu sé með öllu óljóst hvort sóknaraðili sé að fjalla um kostnaðarmat sem Frumherji gerði 5. febrúar 2014 eða hvort um sé að ræða verðmat bifreiðarinnar sem gert hafi verið í kjölfar kostnaðarmatsins. Orðin kostnaðaráætlun og raunkostnaður séu ekki skýrð frekar í kröfugerð sóknaraðila og algjörlega ótækt fyrir varnaraðila að svara þessum kröfum eða átta sig frekar á samhenginu.

Varnaraðili telur af framangreindu ljóst að grundvallarskilyrði fyrir meðferð úrskurðarnefndarinnar sé ekki uppfyllt hvað þennan þátt kröfu sóknaraðila varði og beri því að vísa kröfunni frá nefndinni.

Fallist nefndin ekki á framangreint vísar varnaraðili til 5. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefndina. Af málavaxtalýsingu varnaraðila og framlögðum gögnum

sóknaraðila megi sjá að varnaraðili hafi aldrei hafnað umræddri beiðni sóknaraðila. Þann 13. september 2013 hafi lögfræðingur kröfuhafa lýst því yfir að félagið væri tilbúið til þess að horfa til söluverðmætis hennar við endanlegt uppgjör kaupleigusamnings aðila og kæmi það til frádráttar kröfu varnaraðila þegar hún yrði seld. Varnaraðili hafi tekið þessa ívilnandi ákvörðun án nokkurrar skyldu og þrátt fyrir að skýrt hafi verið tekið fram í samningi aðila að það væri matsverð bifreiðar en ekki endanlegt söluverð sem kæmi til frádráttar við uppgjör. Af leiðréttu uppgjöri megi sjá að söluandvirði bifreiðarinnar hafi verið lagt til grundvallar við uppgjör samningsins.

Varnaraðili bendir á að í ljósi þess að sóknaraðili fái notið söluverðs bifreiðarinnar við uppgjör samningsins þá sé ekki litið til kostnaðarmatskýrslu þriðja aðila á bifreiðinni eða endanlegs matsvirðis hennar við uppgjör kaupleigusamnings aðila. Auk þess sé rétt að benda á að sóknaraðili hafi ekki á neinum tímupunkti haft samband við varnaraðila eftir að hann hafi skilað bifreiðinni og því ljóst að sóknaraðili hafi ekki fengið neitun frá sóknaraðila um að miðað yrði við söluandvirði bifreiðarinnar við endanlegt uppgjör hennar. Fylgiskjal sem sóknaraðili hafi látið fylgja kvörtun sinni til úrskurðarnefndarinnar, dags. 25. febrúar 2014, og sé stílað á varnaraðila hafi aldrei borist varnaraðila. Það hafi því ekki verið fyrr en með kvörtun sóknaraðila að varnaraðili hafi fengið afrit af fyrrgreindu bréfi og kvörtunum sóknaraðila. Engin gögn sýni fram á að framangreint bréf hafi verið sent eða skilað sér til varnaraðila og verði varnaraðili að bera hallann af því að hafa ekki sent bréfið með sannanlegum hætti.

Varnaraðili telur að af ofangreindu sé ljóst að grundvallarskilyrði fyrir meðferð úrskurðarnefndarinnar sé ekki uppfyllt hvað þennan þátt kröfu sóknaraðila varði og beri því að vísa kröfunni frá nefndinni.

Verði ekki fallist á aðalkröfu varnaraðila um frávísun krefst varnaraðili þess til vara að umræddri kröfu verði hafnað. Vísar varnaraðili til þess að ekki séu lengur til staðar lögvarðir hagsmunir sóknaraðila vegna kröfunnar. Ljóst sé að varnaraðili hafi þegar sent sóknaraðila leiðrétt uppgjör þar sem tekið sé mið af söluvirði bifreiðarinnar ásamt því að innheimtukostnaður hafi verið felldur niður. Af framangreindu leiðir að ekki sé horft til kostnaðarmats eða annars mats á bifreiðinni líkt og varnaraðila hafi þó verið heimilt, skv. samningi aðila, og því eingöngu tekið mið af söluandvirði bifreiðarinnar, sem sé ívilnandi fyrir sóknaraðila, við uppgjör samningsins.

Varnaraðili telur að af ofangreindu sé ljóst að hann hafi þegar fallist á kröfu sóknaraðila og beri því úrskurðarnefndinni að hafna framangreindri kröfu sóknaraðila.

Varðandi kröfu sóknaraðila um að ekki komi til innheimtu innheimtukostnaðar af bílasamningi aðila bendir varnaraðili á að hann hafi ekki hafnað umræddri kröfu. Lögfræðingur varnaraðila hafi lýst því yfir þann 13. september 2013 að félagið væri tilbúið til þess að fella niður allan innheimtukostnað að fjárhæð kr. 58.200.

Bendir varnaraðili á að sóknaraðili hafi ekki haft samband við fyrirtækið eftir að hann hafi skilað bifreiðinni. Sóknaraðili hafi ekki fengið neitun frá varnaraðila um að innheimtukostnaður yrði felldur niður líkt og honum hafi verið lofað af varnaraðila og nú hafi verið gert. Af því sé ljóst að grundvallarskilyrði fyrir meðferð úrskurðarnefndarinnar, þ.e. að fjármálafyrirtæki hafi hafnað kröfu viðskiptamanns, sbr. 5. gr. samþykktar nefndarinnar, sé ekki uppfyllt hvað þennan þátt kröfu sóknaraðila varði og beri því að vísa kröfunni frá nefndinni.

Verði ekki fallist á kröfu varnaraðila um frávísun krefst hann þess að kröfunni verði hafnað, á þeim grundvelli að ekki séu lengur til staðar lögvarðir hagsmunir sóknaraðila af henni. Í ljósi þess að varnaraðili hafi þegar fellt niður innheimtukostnað, þá sé ekki lengur ágreiningur um þennan þátt málsins.

Varðandi kröfu sóknaraðila um dráttarvexti á umræddum bílasamningi vísar varnaraðili til þess að hann hafi ekki á neinum tímapunkti innheimt dráttarvexti frá því að sóknaraðili fór í greiðsluaðlögun hjá umboðsmanni skuldara. Varnaraðili hafi farið eftir skýrum ákvæðum laga nr. 101/2010 um greiðsluaðlögun einstaklinga. Beri því að vísa kröfunni frá nefndinni á grundvelli e-liðar 6. gr. samþykktar nefndarinnar.

Verði ekki fallist á aðalkröfu varnaraðila krefst hann þess að kröfunni verði hafnað. Varnaraðili hafi ekki innheimt neina dráttarvexti líkt og sóknaraðili haldi fram. Skýrt sé tekið fram í 2. mgr. 11. gr. laga nr. 101/2010 um greiðsluaðlögun einstaklinga að vextir falli á skuldir á meðan á greiðslufresti standi en þeir séu ekki gjaldkræfir meðan greiðslufrestur sé til staðar. Ekki á neinum tímapunkti hafi varnaraðili reynt að innheimta umrædda dráttarvexti eða vangreiddar leigugreiðslur eftir að greiðsluaðlögun sóknaraðila hafi verið samþykkt. Eðli málsins samkvæmt hafi varnaraðili orðið að reikna vexti á ógreidda gjalddaga þrátt fyrir að þeir væru ekki innheimtir á greiðsluaðlögunartímabilinu, m.a. svo varnaraðili gæti rökstutt kröfu sína fyrir lok kröfulýsingarfrests, vegna greiðsluaðlögunar sóknaraðila. Samkvæmt framansögðu hafi varnaraðili farið eftir skýrum ákvæðum laga nr. 101/2010.

Varnaraðili vísar til þess að hann hafi staðið rétt að uppgjori á umþrættum bílasamningi. Skýrt sé kveðið á um það í 23. gr. samnings aðila að það sé matsverð bifreiðarinnar eða viðmiðunarverð en ekki endanlegt söliverð sem komi til frádráttar skuldum við uppgjör samningsins. Matsverð sé uppítökverð samkvæmt viðmiðunarverðskrá bílaumboðanna (Bíló), áætlaður viðgerðarkostnaður samkvæmt niðurstöðu ástandsskoðunar auk 3% sölulauna og annars kostnaðar sem tilgreindur sé í 22. gr. samningsins.

Varnaraðili bendir á að þegar bifreið sé skilað fari fram mat á henni með þeim hætti að gert sé svokallað kauptilboð um bifreiðina sem taki mið af viðmiðunarverði Bíló eða nánar tiltekið mati á tegund bifreiðarinnar, aldri og akstri hennar. Sá fyrirvari sé gerður við tilboðið að bifreiðin fari í gegnum ástandsskoðun. Ástandsskoðun fari að því loknu fram og í kjölfarið sé útbúin kostnaðarmatsskýrsla þar sem áætlaður viðgerðarkostnaður á bifreiðinni sé sundurliðaður. Sá kostnaður sé að því búnu dreginn frá viðmiðunarverði Bíló og eftirstöðvarnar lagðar til grundvallar uppgjori.

Varnaraðili byggir á því að starfsmaður hans hafi hins vegar tekið þá ívilnandi ákvörðun að sóknaraðili fengi að njóta góðs af söluandvirði bifreiðarinnar við uppgjör kaupleigusamnings aðila ásamt því að innheimtukostnaður vegna sama samnings yrði felldur niður. Varnaraðili hafi sent út nýtt uppgjör til sóknaraðila í kjölfar sölu bifreiðarinnar sem tekið hafi mið af söliverði hennar og þar sem innheimtukostnaður hafi verið felldur niður.

Varnaraðili vísar til þess að engin skylda hafi hvílt á fyrirtækinu að taka meintu tilboði sóknaraðila um kaup á bifreiðinni áður en hún hafi verið metin af óháðum þriðja aðila. Verklagsreglur varnaraðila séu þannig að allar bifreiðar séu teknar og ástandsskoðaðar og metnar áður en ákvörðun sé tekin um hvort bifreið sé seld á almennum markaði eða á uppboði. Í framhaldi af ástandsskoðun og mati á bifreiðinni A hafi varnaraðili tekið þá ákvörðun að bifreiðin yrði seld á uppboði.

Hefði sóknaraðili viljað kaupa bifreiðina þá hafi honum verið í lófa lagið að bjóða í hana eins og öllum öðrum á fyrrgreindu uppboði.

Varnaraðili telur að af framangreindu leiði að hann hafi staðið rétt að uppgjöri kaupleigusamnings aðila og hafi gert enn betur og tekið þá ívilnandi ákvörðun í þágu sóknaraðila að hann fengi að njóta góðs af söluandvirði bifreiðarinnar við uppgjör hennar og niðurfellingu á innheimtukostnaði.

Varðandi kröfu sóknaraðila um að varnaraðili greiði honum að lágmarki kr. 800.000 inn á reikning Y/X vísar varnaraðili til þess að krafan sé sett fram án rökstuðnings. Virðist vera sem sóknaraðili hafi ákveðið einhverja krónutölu sem hann telji að bifreiðin hefði átt að vera metin á og krefjist þess að varnaraðili greiði honum þá upphæð í ljósi þess að hann hafi viljað kaupa hana á því verði áður en bifreiðin hafi verið ástandsskoðuð og yfirfarin.

Bendir varnaraðili á að skýrt sé kveðið á um það í kaupleigusamningi aðila hvernig uppgjör fari fram við skil leigumuna til leigusala. Varnaraðila, sem eiganda bifreiðarinnar, sé ekki skylt að taka tilboði í eignir sínar, nema í þeim tilfellum sem varnaraðili hafi tekið ákvörðun um að selja eignir sínar á uppboði eða að ágreiningur hafi verið uppi með matsverð og leigutaki hafi mótmælt matinu skriflega innan 7 daga þá séu leigumunir boðnir upp á uppboði, sbr. 4. tölul. 23. gr. bílasamningsins. Það sé því ljóst að varnaraðila hafi ekki borið skylda til þess að taka tilboði sóknaraðila um kaup á bifreiðinni, sem hafi auk þess verið lægra en vanskil sóknaraðila hafi hljóðað upp á hjá varnaraðila. Áréttu skuli að varnaraðili selji ekki leigumuni án þess að ástandsskoðun fari fram.

Varnaraðili byggir á því að hann hafi í viðskiptum sínum við sóknaraðila farið eftir lögum nr. 101/2010 um greiðsluáðlögun einstaklinga. Megi í því sambandi benda á að varnaraðili hafi ekki krafist eða tekið við greiðslum á kröfum sínum frá sóknaraðila frá þeim tíma er samningur um greiðsluáðlögun hafi tekið gildi, sbr. a-lið 1. mgr. 11 .gr. laganna. Þá hafi varnaraðili ekki gjaldfellt neinar skuldir á umræddum tíma, sbr. b-lið sömu greinar.

Varnaraðila var gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum við seinni athugasemdir sóknaraðila.

Varnaraðili vísar til þess að fyrirtækinu sé í sjálfsvald sett hvort það taki þeim tilboðum sem berist í eignir þess. Tilboð sóknaraðila hafi hljóðað upp á kr. 800.000 gegn niðurfellingu eftirstöðva samningsins. Hafi því ekki verið um það að ræða að sóknaraðili myndi greiða umrædda fjárhæð og eftirstöðvar samningsins eins og fyrri hugmyndir hafi verið um. Þá sé ekkert sem liggja fyrir um hvað aðrir kröfuhafar í greiðsluáðlögunarferli sóknaraðila hefðu sagt við slíkri ráðstöfun.

Varnaraðili bendir á að þegar ljóst hafi verið að aðilar næðu ekki samkomulagi á þessum forsendum hafi farið um uppgjör samningsins í samræmi við ákvæði hans. Hafi varnaraðili þá jafnframt tekið þá ívilnandi ákvörðun fyrir sóknaraðila að ráðstafa söluverði bifreiðarinnar inn á skuld sóknaraðila í stað matsverðs.

Bendir varnaraðili á að sóknaraðili hafi haft rétt samkvæmt uppgjörssákvæði 23. gr. samningsins að senda inn skrifleg mótmæli við matsvirði bifreiðarinnar innan sjö daga frá því honum hafi mátt vera uppgjörð kunnugt og hafi leigusala þá verið heimilt að selja leigumuninn á opinberu uppboði. Bærust slík mótmæli ekki innan tiltekins frests teldist sóknaraðili bundinn við matið samkvæmt ákvæðinu.

Varnaraðili vísar til þess að uppgjör hafi verið kynnt sóknaraðila þann 12. febrúar 2014, athugasemdir sóknaraðila séu dagsettar 25. febrúar 2014, sendar þann 3.

mars 2014 og móttæknar þann 4. mars 2014. Þó svo að mótmælin hafi ekki borist frá sóknaraðila innan fyrrgreinds frests sé á það bent að bifreiðin hafi verið seld á uppboði B og hafi söluverðmæti bifreiðarinnar komið til frádráttar skuld sóknaraðila þótt varnaraðila bæri ekki skylda til að koma til móts við sóknaraðila með þeim hætti samkvæmt ákvæðum samningsins. Ennfremur sé á það bent að sóknaraðila hafi verið fjálst að bjóða í bifreiðina á umræddu uppboði en hafi ekki gert það. Benda megi á að lögmaður sóknaraðila hafi vakið athygli sóknaraðila á þeim möguleika í tölvupóstsamskiptum þeirra á milli, dags. 7. nóvember 2013.

Varnaraðili byggir á því að hann hafi í einu og öllu farið eftir ákvæðum samningsins hvað uppgjörið varði og jafnframt tekið ívilnandi ákvörðun um ráðstöfun söluverðs bifreiðarinnar inn á skuld sóknaraðila samkvæmt samningnum.

Varnaraðili bendir á að í athugasemdum sínum bæti sóknaraðili töluvert við kröfugerð sína og fari meðal annars fram á leiðréttingu á samningi vegna tilskriftar á verðbótum frá maí 2008. Hér sé um að ræða nýja kröfu sem varnaraðila hafi ekki borist áður og uppfylli hún því ekki skilyrði 5. gr. samþykktu úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki og beri því að vísa umræddri kröfu frá nefndinni.

Varnaraðili tekur fram að hann hafi bent sóknaraðila á að sækja um leiðréttingu á þessum þætti samningsins og eftir að athugasemdir sóknaraðila bárust hafi varnaraðili leiðrétt meinta ofgreiðslu í samræmi við dóm Hæstaréttar og ákvæði laga um fyrningu kröfuréttinda. Beri því að hafna kröfu sóknaraðila.

Varnaraðili vísar til 5. gr. samþykktu úrskurðarnefndarinnar vegna annarra nýrra krafna sóknaraðila. Umræddar kröfur hafi ekki verið bornar fyrir varnaraðila og séu að auki svo óskýrar og illa upplýstar að ekki sé tækt að taka til frekari varna á grundvelli fyrirliggjandi upplýsinga og gagna. Uppfylli þær því ekki nauðsynleg skilyrði til umfjöllunar nefndarinnar samkvæmt fyrrgreindum samþykktum.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að uppgjöri á bílasamningi nr. X.

Samkvæmt 5. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki er það skilyrði fyrir meðferð úrskurðarnefndar að fjármálafyrirtæki hafi hafnað kröfu viðskiptamanns eða ekki hafi tekist að leysa málið með sátt innan fjögurra vikna frá því viðskiptamaður lagði málið fyrir fjármálafyrirtæki. Markmið reglunnar er að sporna við því að mál séu borin undir nefndina án þess að fyrir liggi að ágreiningur sé um sakarefnið.

Í 6. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki er fjallað um þau mál sem nefndin fjallar ekki um. Samkvæmt e-lið 6. gr. samþykktanna fjallar nefndin ekki um þau mál sem eru það óljós, illa upplýst eða kröfur aðila svo óskýrar að þau eru ekki tæk til úrskurðar.

Af gögnum málsins verður ekki ráðið að sóknaraðili hafi borið kröfu sína um að varnaraðili taki á grundvelli tilboðs hans umsýslu-, skoðunar- og umsýsargjald með vsk., alls kr. 34.575, upp við varnaraðila. Þá verður ekki ráðið að sóknaraðili hafi gert athugasemdir við leiðréttingu á bílasamningnum vegna verðtryggingar íslenska hluta samningsins, dags. 15. júlí 2013. Verður í ljósi þessa ekki hjá því komist að vísa umræddum kröfum frá á grundvelli 5. gr. samþykktu úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki. Aðrar kröfur virðist sóknaraðili hafa borið upp við varnaraðila og verður því að hafna kröfu varnaraðila um að vísa þeim kröfum frá á þessum grundvelli.

Sóknaraðili krefst þess að varnaraðila sé óheimilt að leggja kostnaðaráætlun og raunkostnað að jöfnu. Sóknaraðili útskýrir ekki nánar hvað felst í umræddri kröfu, þ.e. hvort átt sé við kostnaðarmat sem Frumherji hf. gerði 5. febrúar 2014 eða hvort um sé að ræða verðmat bifreiðarinnar sem gert var í kjölfar kostnaðarmatsins, sér í lagi í ljósi leiðréttis uppgjors, dags. 10. apríl 2014. Þá er engan veginn ljóst hvaða fjárhagslegu áhrif það ætti að hafa á uppgjör aðila ef fallist yrði á þessa viðurkenningarkröfu. Verður af þessum sökum ekki hjá því komist að vísa umræddri kröfu sóknaraðila frá á grundvelli e-liðar 6. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Sóknaraðili krefst þess að úrskurðað verði að varnaraðili greiði að lágmarki kr. 800.000 inn á reikning Y/X. Virðist krafa þessi byggja á því að sóknaraðili gerði tilboð í umrædda bifreið að fjárhæð kr. 800.000. Sóknaraðili gerir ekki frekari tilraun til að færa rök fyrir kröfu sinni, en í ljósi meginreglu samningaréttar um samningsfrelsi var varnaraðila ekki skylt að ganga að tilboði sóknaraðila. Í ljósi þess að ekki verður fyllilega ráðið á hverju krafa sóknaraðila byggir verður ekki hjá því komist að vísa umræddri kröfu sóknaraðila frá á grundvelli e-liðar 6. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki lítur svo á að í kröfum sem sóknaraðili bætti við með athugasemdum, dags. 23. apríl 2014, um að viðurkennt verði að lög nr. 101/2010 geri ráð fyrir jafnræði milli kröfuhafa og því séu kröfur varnaraðila um fullnaðargreiðslur með kostnaði andstæðar þeim lögum og um að viðurkennt verði að sóknaraðila beri ekki að bera kostnað af skaða varnaraðila sem hvíli á ákvörðunum varnaraðila og innri vinnureglum, felist sömu kröfur og í eftirstandandi upphaflegri kröfugerð sóknaraðila. Sé í reynd um að ræða málsástæður, sem ætlað sé að styðja við kröfur hans. Verður því hér eftir fjallað um upphaflegar kröfur sóknaraðila.

Í 23. gr. bílasamnings nr. X kemur m.a. fram að frá greiðslu leigutaka til varnaraðila skuli draga matsverð leigumunar sem í tilfelli ökutækja sé kauptilboð (uppítökuverð) skv. viðmiðunarverðskrá bílaumboðanna, Bíló, auk 15% viðbótaraffalla á viðmiðunarverð og áætlaðan viðgerðarkostnað skv. niðurstöðu ástandsskoðunar auk 3% sölulauna og annars kostnaðar sem tilgreindur er í 22. gr. Yrði ágreiningur um matsverð og/eða viðgerðarkostnað og aðilar næðu ekki samkomulagi mætti leigusali láta selja leigumun beint á opinberu uppboði hjá sýslumanninum í Reykjavík, Hafnarfirði eða Kópavogi, skv. 8. gr. laga nr. 90/1991, í því ástandi sem hún væri, enda hefði leigutaki mótmælt matinu eða uppgjörinu skriflega innan 7 daga frá því honum mátti vera það kunnugt. Að öðrum kosti teldist hann við það bundinn.

Ljóst er að samningsbundið er að leggja kauptilboð skv. viðmiðunarverðskrá bílaumboðanna til grundvallar við uppgjör aðila, sbr. 23. gr. samnings nr. X. Liggur fyrir að varnaraðili lagði við leiðrétt uppgjör þann 10. apríl til grundvallar söluverð bifreiðarinnar en bifreiðin var seld á uppboði B þann 12. mars 2014. Umsamið kaupverð var kr. 400.000, sem miðað var við í leiðréttu uppgjóri. Var sú ákvörðun varnaraðila ívilnandi fyrir sóknaraðila.

Ekki hefur verið sýnt fram á fyrir nefndinni að bifreiðin hafi skemmst í umferðaróhappi eftir að varnaraðili tók við vörslum hennar og raunar virðist sóknaraðili byggja á því í málatilbúnaði sínum að það sé mjög ósennilegt að svo hafi verið. Þegar á allt er litið er vandséð að varnaraðili hafi getað gengið lengra við að

tryggja að verðmæti bifreiðarinnar kæmi til lækkunar skuldar sóknaraðila, en með því að auglýsa hana á uppboði þar sem hverjum manni var frjálst að bjóða í hana.

Í ljósi þess að varnaraðili lagði við leiðrétt uppgjör þann 10. apríl 2014 til grundvallar kaupverð bifreiðarinnar við uppboð B þann 12. mars 2014, verður samningsskilmálum ekki vikið til hliðar á grundvelli 36. gr. laga nr. 7/1936. Skiptir þá ekki máli hvort sama bifreið hafi í reynd verið boðin til sölu skömmu síðar á öðru og hærra verði. Verður því, m.a. í ljósi ívilnandi ákvörðunar varnaraðila um að leggja raunverulegt kaupverð bifreiðarinnar til grundvallar uppgjóri ekki fallist á að ekki hafi verið rétt staðið að uppgjóri bílasamningsins. Verður kröfu sóknaraðila þar að lútandi því hafnað.

Með leiðréttu uppgjóri, dags. 10. apríl 2014, var innheimtukostnaður að fjárhæð kr. 58.200 frá fyrra uppgjóri, dags. 12. febrúar 2014, felldur niður. Í ljósi þess verður ekki hjá því komist að vísa frá kröfu sóknaraðila um að varnaraðila sé óheimilt að innheimta innheimtukostnað af bílasamningnum með vísan til 5. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Sóknaraðili krefst þess að varnaraðila sé óheimilt að innheimta dráttarvexti af umræddum bílasamningi. Ekki liggur fyrir að varnaraðili hafi innheimt dráttarvexti af samningnum. Samkvæmt leiðréttu uppgjóri, dags. 10. apríl 2014, innheimti varnaraðili vexti af samningnum, en ekki dráttarvexti svo sem tiltekið hafði verið í uppgjóri, dags. 12. febrúar 2014. Samkvæmt 2. mgr. 11. gr. laga nr. 101/2010 um greiðsluáðlögun einstaklinga falla vextir á skuldir á meðan frestun greiðslna stendur yfir en þeir eru ekki gjaldkræfir. Í ljósi framangreinds verður ekki hjá því komist að hafna kröfu sóknaraðila.

Þá krefst sóknaraðili þess að úrskurðað verði að honum hafi verið gert að greiða ekki af umræddum bílasamningi og beri varnaraðila að fara eftir lögum nr. 101/2010 um greiðsluáðlögun einstaklinga. Ekki liggur annað fyrir en að varnaraðili hafi farið eftir lögum nr. 101/2010 í tengslum við bílasamning nr. X, enda hafi varnaraðili ekki krafist eða tekið við greiðslum á kröfum sínum frá sóknaraðila frá þeim tíma sem samningur um greiðsluáðlögun tók gildi, sbr. a-lið 1. mgr. 11. gr. laga nr. 101/2010. Þá hafi varnaraðili ekki gjaldfellt neinar skuldir á hendur sóknaraðila á umræddum tíma, sbr. b-lið 1. mgr. 11. gr. laga nr. 101/2010. Í ljósi þess verður að hafna kröfu sóknaraðila.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, um að varnaraðili, F, taki á grundvelli tilboðs sóknaraðila umsýslu-, skoðunar- og umsjónargjald með VSK, alls kr. 34.575, er vísað frá.

Kröfu sóknaraðila um leiðréttingu á bílasamningi nr. X vegna verðtryggingar íslenska hluta samningsins, er vísað frá.

Kröfu sóknaraðila um að varnaraðila sé óheimilt að leggja kostnaðaráætlun og raunkostnað að jöfnu er vísað frá.

Kröfu sóknaraðila um að varnaraðila sé óheimilt að innheimta innheimtukostnað af bílasamningnum er vísað frá.

Kröfu sóknaraðila um að úrskurðað verði að varnaraðili greiði að lágmarki kr. 800.000 inn á reikning nr. Y/X er vísað frá.

Öllum öðrum kröfum sóknaraðila er hafnað.

Reykjavík, 3. október 2014.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Oddur Ólason